

38 letel *Er* 1/3 300

MÉHÉSZETI KÖZLÖNY.

XV. évfolyam.

1900. Október.

10. szám.

Legolcsóbb hirdetés!

a „MÉHÉSZETI KÖZLÖNY“-ben.

Garmond soronként 16 fillér.

Egy egész oldal egyszeri hirdetése	. 6 kor. — fill.
Egy féloldal	» » . 3 kor. — fill.
Egy negyed oldal	» » . 1 kor. 60 fill.

Egyleti tagoknak és féléves hirdetőknél 20%-al,
egész éves hirdetőknél 25%-al olcsóbb.

A kis hirdetés félhasábos soronként 16 fillér. Egyleti tagoknak 2 sorig ingyen

Hirdetés díjak előre küldendőek be.

Hirdetéseket elvállal:

a „MÉHÉSZETI KÖZLÖNY“ kiadóhivatala

Kolozsvárt, VI. ker. Fő-utcza 29.

Viaszkiválasztó présem,

mely a szegedi viaszfőző verseny juryjének ítélete szerint: „A czéinak megfelelő, vele gyors munka végezhető, erősebben és csinosan kiállítva 15 koronáért megrendelhető. Szállítás díját a vevő fizeti.

Ungm. Csap.

Bacsokay Sámuel.

Megrendeléseknél kérjük a Méhészeti Közlönyre hivatkozni.

Festék kereskedés!

Özv. ifj. Pere Istvánné

Kolozsvárt, Hid-utcza 29. sz.

(Postával szemben.)

Festéküzletében kaphatók nagy választékban: vegyszeti és föld-festékek, kence, olaj, anyagáruk; festőfák és fa-páczok, butor, épület, koesi, vas, bőr, spiritusz stb. lakkok.

Porcellán zománcz-festékek.

Legnagyobb raktár minden színárnyalatban, Borostyánkő-olajlakk és spirituszlakk padló festékekből puha padlóokra; gyors száradása és tartósságáról kezeskedem Parkett-padló-fénymáz, viaszok és fényezők. Brunolin, maft butor felfrissítő és beeresztő fapácz. Saját gyártmányu olajba tört különböző kész festékek, érczlapok, arany-, ezüst-, alumínium és színes bronzok. Legnagyobb választékban: festő, mázoló, vonalzó, evező, eloszló, író, toll, haj, vidra, horz stb. ecsetek.

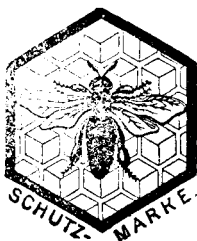
Műfestészethez óncsüvekben. Olaj, aquarell-festékek és olajok, kátrány, cement, gipsz, carbolineum, creolin, kókkő, kénvirág, keserűs, repezeolaj, kocsikenőcs, naphtalin stb. „Raphia“ szőlő kötöző hárs és „Azurin“ szőlő permetező peronospora ellen. Diófa, palisander, ébenfa és mahagoni fapáczok. Patkány, egér, poloska, moly, svábbogár és más rovarirtók. Különböző színben szalmakalap lakkfestékek. Mindennemű festés, mázolás és aranyozáshoz való kellékek.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Egy jó házból való fiu tanoncznak felvételik.

PROKOP JÓZSEF

(A régebbi Prokop és Schult
Kereskedelmi méhtelep. Mű-
lékek csak a legkitűnőbb
Ausztriai és Magyarország
nemű gyár villanyos erőre
Viaszot s régi lépjáratmónyt
szek vagy becserelek. Ma-
megjelent árjegyzékemet ki-

Friedland, Csehország.

czég egyedüli tulajdonossa.)
lépgyár. Méhésgazdasági kel-
minőségben gyártanak
területén a legnagyobb ily-
és világitásra berendezve.
bármily mennyiségben ve-
gyar. német és csehnyelven
vanatra ingyen és bérmentve

küldöm. Sürgöny cím: Prokop Friedland, Csehország. (8-12.)

Pártoljuk hazánk iparát.

(6-6.)

BIEDERMANN FERENCZ műlép-gyára, Kolozsvárt, Rákóczi-út.

Felelősség mellett szállít valódi viaszból, amerikai
hengergépen készült **műlépet.**

Kilója 4 kor. 40 fillér. 5 kilós postacsomag franco.

FÉRFI-, FIU- ÉS GYERMEK-RUHÁK

készen és mérték szerint.

NEUMANN M.

Kolozsvárt, Főter 14. sz.

(9-12.)

róm. kath. plébánia épület.

ALAPITTATOTT 1845.

Az európai divatakadémia tagja Drezdában.

Központi áruház Magyarország részére :

Budapest, IV., Múzeum-körút 1. szám.

Fiók-raktárak: Arad, Debreczen, Kassa, Nagyvárad, Pozsony,
Fiume, Temesvár, Zágráb, Belgrád, Sarajevo és Sofia.

Központi áruház Ausztria részére :

Bécs, I., Kärtnerstrasse Nr. 19.

FIÓK-ÜZLET: VI., Mariahilferstrasse Nr. 35.

Megrendeléseknél kérjük a Méhészeti Közlönyre hivatkozni

REMÉNYIK VICTOR

VASKERESKEDÉSE

KOLOZSVÁRT, FÓTÉR.

Legjobb fajta vihar- és istálló-lámpák.

Vasbutorok nagy választékban.

Ajánlom jól berendezett raktáramat mindenemű **méhészeti cikkekben**; u. m. országos méretű **Bodor-féle kaptarak**, legjobb minőségű **műlep**, **javitott mézpergetők**, **Hannemann-féle rács**, herofogók, **keretfogók**, méhész-pipa, dohányzó- és nem dohányzóknak, méhész-sipkák, kaucsuk-keztyűk és mindennemű lép- és sejt-kések nagy választékban.

Mezőgazdasági és kertészeti cikkek közül különösen ajánlok a legjobb minőségű **vasekéket**, kézi kukorfeza-morzsolót, amerikai aczél villák, kaszák, sarlók, gereblyék, amerikai széna fűrészeket. Továbbá kerti fűrészek, kerti ollók és szemzőkések.

Végül felhívom b. figyelmét **konyhaberendelési** és **háztartási** cikkeimre, melyek közül ajánlok különféle vajverő-gépeket, amerikai fagyaltgépek. Ruha mangorló és facsaró gépeket. Kitünően zománczolt lemez- és öntött edényeket. Raktártartok még valódi Berndorti alpacca és alpaccaezüst evőszerekből és Nickel edényekből.

Vidéki megrendelések azonnal és pontosan eszközöltetnek.

7—12

Kiváló tisztelettel

Reményik Victor.

Lő- és marhanyíró-ollók.

Megrendeléseknél kérjük a Méhészeti Közlönyre hivatkozni.

Méhészeti Közlöny

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYLET SZAKKÖZLÖNYE.

MEGJELENIK MINDEN HÓ 1-ÉN.

Az erdélyrészi méhész egyesület tagjai tagsági díjuk fejében kapják. Tagsági díj: kőri tagsági díj egy évre 2 k.; rendes tagsági díj egy évre 4 k. Mindennemű pénz küldemény Bíró Gyula tanár egyl. pénztáros úrnak küldendő: Kolozsvár, Pusztá-utca 4. sz.

A lap szellemi részét érdeklő közlemények és reklamatiók a „Méhészeti Közlöny“ szerkesztőségéhez czimzendők: Kolozsvár, VI ker. Fő-utca 29. sz.

Közleményeink utánnyomása a forrás teljes és pontos megnevezése nélkül tilos.

A kéziratokat nem adjuk vissza.

Honnan kerül a hangyasav a kaptár levegőjébe s a mézbe?

(Reidenbach F. Pfälzi Bz után.)

Ezen kérdésre a helyes megfejtés eddig hiányzott és csak nagyon is téves nézeteket hallhattunk.

A hangyasav jelenlétét a kaptár menőkéjén kiáramló levegőben is észlelhetjük és pedig mentől nagyobb a költés, annál több hangyasavval van telítve a kaptár levegője, mert mentől több a kikelő fiasítás, annál több a visszamaradó szövött burok, a melyből a hangyasav fejlődik (miként azt 1896 iki vizsgálataim bizonyítják).

A hangyasav kiáramlik a kaptárból nemcsak jó gyűjtés idején, hanem akkor is, midőn a méhek ki sem járhatnak, sőt mindenkor, mert a fiasítás kikelése után még hónapok múlva is a sejtfalakra szótt burkok vegyi homlása következtében fejlődik. Ezt következőleg állapítottam meg: f. é. május 21-én este drót (rosta) szövethüvelybe hosszant nedves kék lakmuszpapírt tettem a nélkül, hogy a drótot érje s ezen hüvelyt egy erős család menőkéje elé helyeztem. Május 22-én reggel a szélcsendes és harmatos éj után észleltem, hogy a lakmuszpapír a kaptárból kiáramló gőzök által nedvesen maradt és pirosra vált. Ezen színváltozás csakis a hangyasavtól eredt, mert más illó sav a kaptárban nincs, tudvalevő, hogy a szintén elilló széndioxid CO_2 az ugynevezett szénsav a

lakmuszt pirosra nem változtatja. Ezen hangyasav a méhméregből nem eredhet, mert a lépek nélkül lógó méhcsomóban a lakmuszpapír meg nem pirosodik.

A költésre használt sejtekből kerül a hangyasav a mézbe is és csakis ily módon, téves tehát Schönfeld nézete, mely szerint a hangyasav a méh nyálmirigyei útján kerülne a mézbe; tévedt Dr. Millenhoff is, ki szerint a méh minden sejtbe, mely mézzel megtelt, hangyasavat bocsátana. Ezek állításai mai nap már mesebeszéd. Mindkettő a méhmérget koncentrált hangyasavnak véli, holott csak nyomait mutatja s ez nem is mérég, de igen is tartalmaz egy el nem illó alkaloidot, ez fehér morzsaként marad vissza, ha a méhfullánkról levált csöpből a hangyasav és víz elpárolog, ez a tulajdonkép való méhmérég és ezen tulajdonságát hártalanul ideig meg is tartja.

Ha Millenhoff nézete igaz lenne, úgy ezen alkaloid a hangyasav mellett a mézben is volna lelhető, de abban nyoma sincs.

Hogy viszont Schönfeld nézete sem helyes, kiviláglik, hogyha a méh fejét vegyi vizsgálat alá vesszük, a melyben a nyálmirigyek vannak. Ismételten destilláltam a méhek fejét vízzel (egy ízben 5800 méh fejét), a mellett a nyert gőzt hűtöttem, hogy alig langyosan jött ki a csöből, de a destillált víz mindenkor teljesen ment volt a hangyasavtól, míg a maradék savas volt ugyan, de ez borsav volt. (Weinsäure)

Ha Schönfeld nézete helyes volna, minden mézben volna hangyasav, pedig van méz, melyben ezen sav nincs meg, hiszen az egészen új (szűz) lépből nyert mézben, melyből több fontot kevés vízzel destilláltam, hangyasav mentesnek, még savanyunak sem találtam.

Dr. Planta sem tudott méz és cukoroldatban fedetlen sejtekből hangyasavat bizonyosan kimutatni, míg fedett sejtekből nyert 100 g. mézben 0.0041 g. hangyasavat talált. (D. ill. Bz. Gravenhorst 1894.) Miképpen is kerüljön a hangyasav oly mézbe, a mely csak új lépekbe jutott és a sejtfalakkal csak rövid ideig érintkezett?

Világos tehát, hogy a méhek sem a nyálmirigyekből, melyekben hangyasav nincs, csakis borsav, sem a fullánkhólyagból a mézhez hangyasavat nem adhatnak.

A jó gyűjtés idején a ménőkéből kiáramló erős illat nagyobb-részt a frissen begyűjtött virágpor, méz és mézgás gyantában lévő ätherikus olajokból származik.

Kivált a virágpor sok ätherikus olajt tartalmaz; ezt tapasztalhatjuk a fűzfa, rekettye bárkáin, a melyek himesci kellemesen illatoznak, míg a termő szálas barkák szagtalanok.

Ha a méhek az ily hímport a 30–37° C meleg költőfészkekbe hordják, ennek hőfokára felmelegedve, illó olaja lassankint a himporsejt pórusain elillan, a kaptár levegőjében elterjed s a ménőkén kiszáll és a fiasításos lépekből fejlődő hangyasavval keveredve, ama kellemes illatot okozza.

Itt azonban a méhcsalád új csodája előtt állunk, a melyre talán legelőször utalok.

A friss hímport ätherikus olaja, de ugyszintén a méz és gyantái oly hatással van a méhcsalád egészségi állapotára, miként a fiasításos lépekből folyton fejlődő hangyasavnak. Mindezek a kaptár belsejének desinficiálását végzik.

Az ätherikus olajok aniseptikus hatása azon a vegytan terén egyedül álló tulajdonságában áll, hogy a levegő élenyével a nélkül, hogy vele vegyülne, túlon túl felszívódik és az ozonhoz hasonló állapotba jut, melyben a fertőző anyagot erősen oxidálja, a legnagyobb mértékben tönkre teszi, mint a felette antiseptikus formaldehyd, melylyel nagyobb-részt az aldehydok (keserü mandula olaj, spirsea olaj, old.) vagy a karbolsavhoz hasonlóan a phenolek csoportjához tartoznak.

Ez okou »ozonos«-oknak neveztetnek.

Könnyen érthető tehát, ha jó esztendőben a költésenyv elmulik tapasztalat szerint, mert nemcsak a fiasítást ápolják a méhek bővebben, mint kedvezőtlen években, hanem a kikelő fiasítás több lévén, több a fejlődő hangyasav és a gazdag gyűjtés által a kaptár levegője is a méz és himporból illanó ätherikus olajokban dúsabb s mindez a költésenyv bakteriumok fejlődését hátráltatja, néha meg is szüntetheti.

A pillangós-, ernyős- és keresztesvirágnak kiválóan bővelkednek ätherikus olajokban. Ezen virágok tehát nemcsak bőséges jó legelőt adnak a méheknek, hanem életök, egészségök fenntartására is hozzájárulnak.

V. J.

18*

A méhesek téli fűtése. *)

Egy csapással két legyet, — vagyis a virág-kertészet a méhészettel egy fedél alatt.

Igen szeretem e kettőt: a virágot és a méhet. S hogy e kettőt egy helyen birjam, méhesemet úgy rendeztem be, miszerint méheim mellett virágaim is megférhessenek, t. i. méhesemet megfelelő világitással láttam el, nagy üveg-verendákkal, melyeknek párkányzatán, az ablakok mentén, körül virágokat helyeztem el. Méhesemet így rendezve be, virágaimmal földiszítve, tündérkerté varázsoltam át. De nem elégedtem meg méhesem nyári díszítésével, annál inkább, minthogy virágaim teleteléséről is kellett gondoskodnom, amennyiben a földalatti kis üvegházam virágaim befogadására szűknek bizonyult, méhesemben való teletelésökről kellett gondoskodnom, vagyis annak téli fűtéséről. Az elmúlt tél volt az első, mely méhesemet fűtve találta. Fűtöttem virágaimnak, s ugyanakkor méheimnek is.

Azok közé tartozom, kik nem szeretnek másokat majmolni, én is saját eszem után indulva cselekszem, mindent jól megfontolva, s ennek köszönhetem azt, hogy a méhes fűtésének eszméjét megvalósítottam, mely oly fényesen sikerült, miszerint érdemes arra, hogy ezt a kedves méhésztársaimmal közöljem. — Vegyenek róla tudomást a méhészek, hogy van az országban egy méhes, mely télen fűtve van, fűtve a méhek számára, s ugyanakkor a virágoknak is.

A méhes fűtése régebben fölvetett eszme, de tudtommal még eddig senki sem valósította meg. Én megpróbáltam, más talán nem merte, talán lusta volt erre. Én megkísérlettem, s a kísérlet fényesen sikerült. Méheim meg sem érezték a telet, virágaimat épségben találta a tavasz. Más télen méheim hol jól, hol kevésbé jól teleltek. Kaptárain lucskosan az izzadságtól kerültek ki a teletésből, az aljdeszka sokszor ellepve a lehullott méhektől. Ez idén azonban úgy, mintha szeptembertől márcziusig eső hónapokat kiszakítottam volna, méheim csupán egy hosszú őszi időt éltek át.

*) Ezt a rendkívül értékes fejjegetést a „*Komáromi Gazdasági Egylet Méhészeti szakosztálya*“ Évkönyvének 1900. évi II-ik folyamából vettük át. (A diszes kiállítási vaskos füzet ára egy korona 10 fillér. — Megrendelhető Lakatos Károly titkár úrnál Komáromban.)

Igaz, hogy az elmúlt tél általánosságban véve nem volt szigorú hideg, de mégis voltak napok, sőt hetek, amikor bizony csikorgóssá vált az idő, de méheim és virágaim mit sem tudtak erről mert nekik fűtve volt. A kaptárak belseje, az ablakok úgy, mint a keretek szárazak maradtak. Méheim nem voltak kénytelenek tömörülni úgy, mint erős hidegben a fűtetlen méhesben. Szegények, magukkal tehetetlen Isten teremtsései, mit nem szenvednek a kemény hidegben, midőn a kaptár falain, a kereteken zuzmara környezi őket, a kik a nap sugarainak gyermekei. Nincs nekik bundájok, ők télen is azt az öltözetet viselik, mit nyáron.

Más állatok télire melegebb ruházatot kapnak, a medvének a farkasnak megnő a a bundája, a madárnak sűrűbb lesz a tolla, melynek egy részét mint feleslegeset tavasszal kihullatt.

A rovarok a föld alá bujnak a hideg elől menekülve, csak a szegény méh kénytelen ott tölteni a telet, hol a nyár örömeit élte át. S mit tesznek ilyenkor, hogy az isten hidegje meg ne vegye őket? összebujnak, tömörülnek, gomolyt képeznek a sejtek között, egymást melengetve. Méhészek fűtsétek méheseiteket. Gondoskodjatok méheitekről télen is, s nemcsak nyáron, amikor hasznót hoznak nektek. Ne engedjétek őket a hideget szenvedni, ne sajnáljatok tőlük azt a néhány forintra való fát.

Rendezzétek be méheiteket téli fűtéssel, hogy ott télen is élet legyen, s ne a halál, a hideg zord ridegség uralkodjék.

Hogy miként valósítottam meg a méhes fűtésének eszméjét, a következőkben írom le:

Határozottan állithatom, miszerint a virágok vittek rá ezen gondolatra. Mert utóvégre a méhek a hidegben is átélnek a telet. De a virágok az 1—2 minus fok mellett már elpusztulnak, ők a méheknél is tehetetlenebb teremtmények. Mert a méhcsalád, ha van elegendő élelme, habár szenved is a kemény hidegben s jóllehet néhány méhnek életébe kerül is, a családnak a méhzömének az áttelelése mégis biztosítva van. Mert az élethez megkívántató meleget a méhek maguk fejtik ki, mézzel való táplálkozásukkal, úgy, hogy a legnagyobb hidegben is, a méhfészkekben a gomolyban, 15—18 fok meleg van. S mennél nagyobb hideg uralkodik kint a szabadban, annál több mézet kénytelenek fogyasztani naponként hogy a megkívántató meleget kifejtsék. Ne hagyjuk figyelmen kívül

azon körülményt sem, a midőn fészükben, a gomolyba eső sejteken élelmük elfogyott, kénytelenek méz után vonulva, helyüket változtatni, a meleg sejteket elhagyva, hidegeket lepni el. Jóllehet ez a helyváltoztatás hosszabb idő alatt történik, mégis mennyi ételmet kénytelenek fogyasztani el, az ily alkalommal kiszabadult meleg pótlására. Ez még mindig csak a meleg fejlesztése fölémészttet étel volt, de hol van még az ön táplálkozásukhoz és a fiasítás etetésre megkívántató étel? S mindennek ürülékét kénytelenek tavaszig az első kiröpülésük napjáig belükben visszatartani.

Mindezekből láthatni, hogy a meleg a főszerepet játsza nemcsak a virágoknál, hanem a méheknél is. Meleg az élet, hideg a halál. Hanem azért a félreértés elkerülése végett szükségesnek tartom megjegyezni, hogy a hideg alatt a 0-fok alatti, a meleg alatt a 0-fok feletti hőmérsékletet értjük. Erről a 0-fok feletti hőmérsékletről fogunk azután szólni, erre leszen szükségünk, ha méhesünket fűteni kívánjuk.

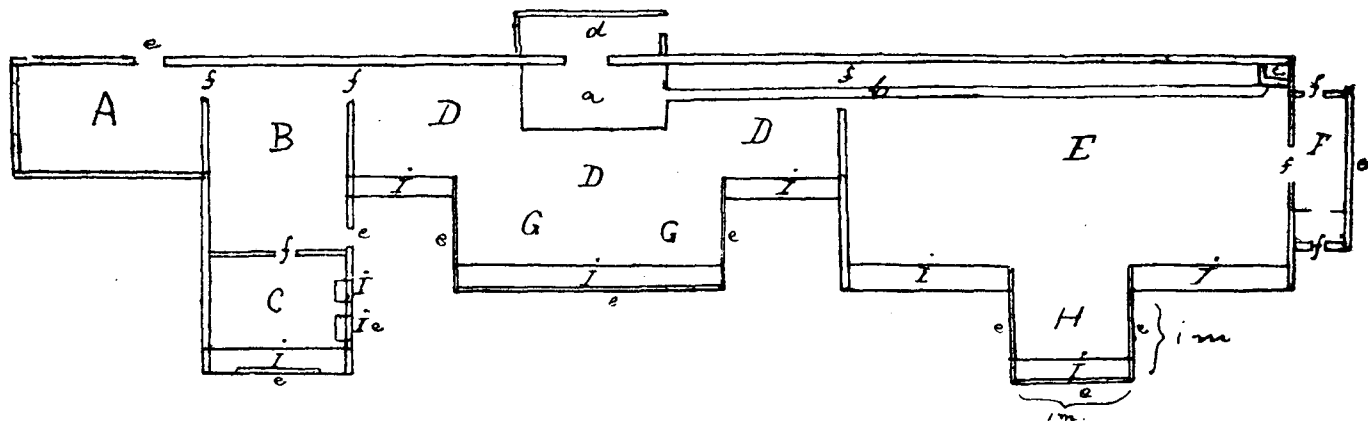
Ha a természetben $20-25^{\circ}$ minus hideg uralkodik, ehhez viszonyítva a $4-5^{\circ}$ minus is melegnek látszik, ha ily hőmérsékletű levegőbe megyünk. Ilyen is lehetne tehát a méhes levegője, eltekintve a virágoktól. A $10-15^{\circ}$ plus állandó meleg megtartása mellett pedig, nemcsak, hogy sok tüzelőt fogyasztanánk el, hanem azzal a méheknek is árthatnánk, azért az aranyközéputat követve, tekintsük méhesünket hideg üvegháznak; 3—6 legfeljebb 8° meleget tartunk fel abban állandóan. Ez a meleg virágainknak elegendő s a méheket sem fogja zavarni. Megállapítván a méhes állandó hőmérsékletét, t. i. hogy az állandóan 3—6 legfeljebb 8° meleg legyen, tekintsük most már miként érhetjük el ezen állandó hőmérsékletet legnagyobb anyagmegtakarítással. — Mindenekelőtt ne hagyjuk figyelmen kívül a nap melegét. Ez azon meleg, melyet minden más meleg nem pótolhat, mivel ez a világossággal együtt jár. Nekünk pedig világosságra is van szükségünk, mert virágaink e nélkül elpusztulnának.

Mínthogy a méhesek rendszeren kelet vagy délkelet felé vannak fordítva, lássuk el méhesünket minél nagyobb ablakokkal, hogy a feljövő nap mindjárt behatolhasson a virágokhoz, mert ez élteti őket. De nemcsak ez előnye van, de méhesünket is befogja melegíteni. S a mint a nap már tovahaladt, hogy annak sugara már

nem hatolnak be a méhesbe, ereszsziük le az ablak-függönyöket, s azonkívül még szalma-ellenzőket is rakjunk fel az ablakokra, hogy a meleget lehetőleg visszatartsuk. Ne gondolja azonban valaki, hogy ez a meleg már elegendő a méhes bemelegítéséhez, ez csupán kis pótlója a melegnek, amely a virágoknak okvetlen szükséges, s nappalra a hőmérsékletet 8—10 fokra emeli. Éjszakára azonban be kell fűteni a méhest mesterségesen. Ha netán valaki azzal az ellenvetéssel állana elő, hogy télen nem mindig van verőfényes idő, borús az idő napokon sőt heteken keresztül, hogy akkor nem foghatjuk fel a nap melegét, annak bizonyítékul tapasztalásra hivatkozva megjegyzem, hogy borús időben a hideg sem szokott oly szigorú lenni, fűtés sem szükségeltetik annyi.

Áttérek most már a mesterséges fűtésre, munkám főtárgyára. A mesterséges fűtés alkalmazásán fordul meg az eszme valósításának sikere. Mert ha ezt rosszul csináljuk, ártunk vele nemcsak méheinknek, hanem virágainknak is. A fűtés alkalmazása végett első sorban nézzük azt, mely fűtési mód alkalmas a virágoknak mert ez okvetlen helyes lesz a méheknek is. A fűtésnek olyannak kell lenni, hogy a hőmérséklet ne változzék hirtelen. E célból tehát sem vaskályhát, sem cserépkályhát nem alkalmazhatunk méhesünkben, hanem a földalatti fűtést, mint az üvegházakban szokott lenni. Hogy feladatom céljának megfeleljek, leírásom tárgyául saját méhesem fűtőkészülékét, kemenczéjét választom.

A méhes közepén, közvetlen a hátsó fal mellett a talajban egy négyszögletes, 40—50 cm. mélységű gödröt ásunk, melynek alja, oldalai ki lesznek téglázva, tetejére pedig kerekkráf vasakat helyezünk, s ezekre téglákat lapjával fektetve oly szilárdan zárjuk el az üveget, hogy azon járni lehessen. Ez a kemencze. A kemenczéből füstcsatorna vezet a kéménybe. Ha a méhes hosszú, akkor az egyenes irányba lesz vezetve, ellenben ha az kisebb terjedelmű, mivel a kémény a méhes egyik szögletében lesz felhúzva, a füst-csatorna kanyarodva vonulhat a föld alatt, hogy annál jobban átmelegítse a méhes levegőjét. A csatornák is téglából lesznek készítve, melyekre semmi más anyag sem jön. Zárral készítendőek úgy, hogy a füst a téglák között sehol ki ne szabaduljon, mert megrontaná a méhes levegőjét; e végből a téglázat tetején ujjnyi vastagon be is mázolható jó polyvás sárral.

A = méz kamra
 B = pörgető helyiség
 C = fűtetlen méhes, télen sejt raktár
 D = fűtött méhes
 E = fűtött méhes

F = előszoba, bejárat a méhesbe
 G = nagyobb verenda
 H = kisebb verenda
 I = kaptárak

a = a földalatti kemence
 b = füst csatorna
 c = a kémény
 d = kamin, honnan a méhes fűtve van
 e = üvezett ablakok
 f = ajtók.

Pohánka Ödön méhészetének alaprajza.

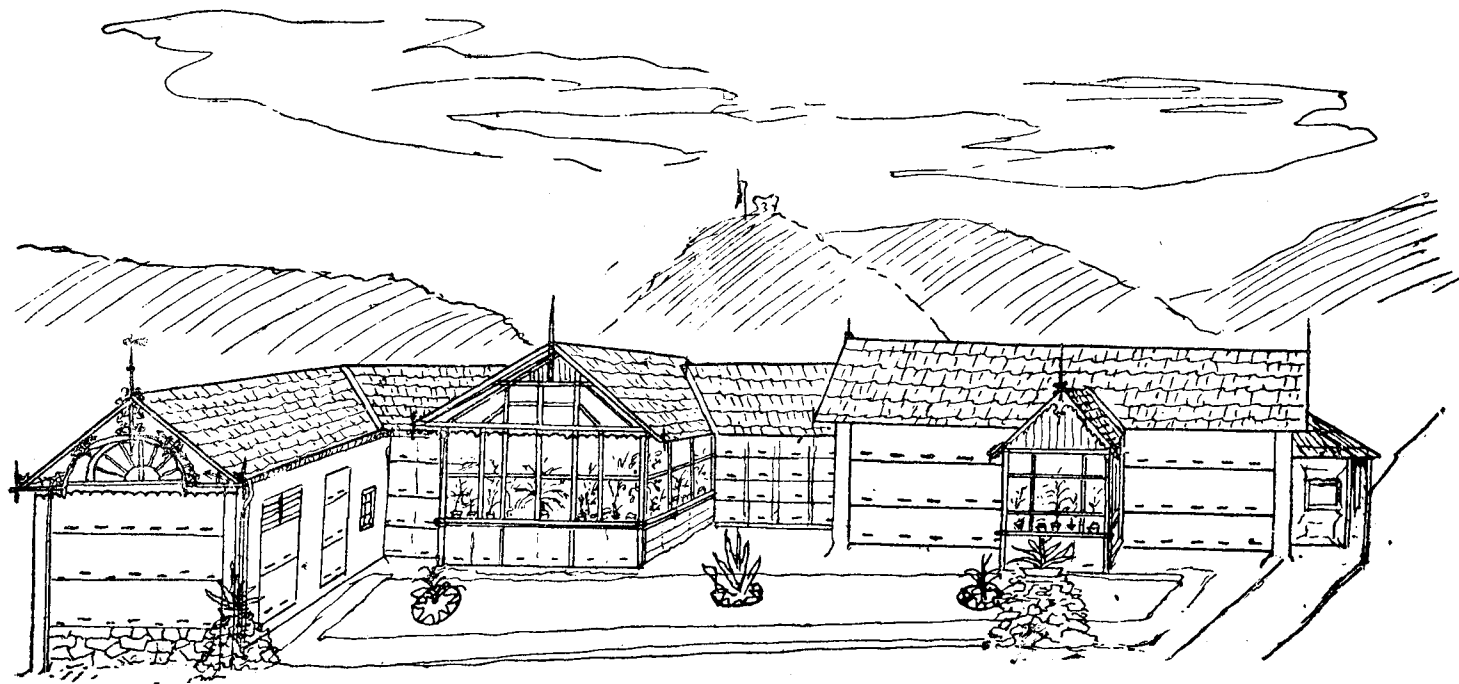
Leírásom magyarázatául mellékelem méheseim alaprajzát különös tekintettel a fűtő-készülékre.

A földalatti fűtés a fűtőkészülékek legczélszerűbbike. Oly annyira kellemessé teszi a szoba levegőjét, hogy a családom igen gyakran látogatja meg méhesemet éppen e miatt. A kályha melege előbb a felső légkört melegíti át, s addig, míg ez kellően át nem melegedett, addig az alsóbb légkörben, éppen hol az ember tartozkodik, hideg a levegő. A kályhával fűtött lakásban sokszor fáj az ember feje a felső légkör melegétől, ellenben a lába fázik, mert a padló nem képes átmelegedni. Másként áll a dolog a földalatti fűtésnél.

A hőmérséklet nem változik hirtelen. A meleg az alsólégkörben terjed el, innen melegszik át a felső levegő. Fűtőanyag megtakarítása tekintetéből pedig fölülmulthatatlan, mert ily fűtés alkalmazásánál semmi meleg sem vész kárba.

A kemenczétől és a csatornától az azt környező talaj is átmelepszik, mely a fűtésen kívül is melegben tartja bizonyos ideig a szoba levegőjét. Ha saját házamat bírnám lakásul, azt minden habozás nélkül azonnal átalakítanám földalatti fűtésre, de lévén az ekléziáé, nem rendelkezhetem vele. S mivel a berendezése is kevesebbe kerül, mint egy diszesebb kályha, melyért elkérnek 30-50-80 frtot, ezen esetben, a téglá és napszám kivételével, ha magunk bírunk egy kis ügyességgel, egyéb kiadás alig terheli erszényünket.

A kemenczét okvetlen kívülről kell fűteni, azért a méhes megett a falhoz kis kamint kell felépíteni, a méhes falát a föld alatt áttörni, mely nyílás fogja képezni a kemencze száját, melybe egy vasajtó illesztendő be. El nem mulaszthatom felemlíteni, hogy a kéménybe lég-elzáró rekeszt kell csináltatni, hogy a midőn a kemencze már ki van fűtve, a léghuzam elzárható legyen, mert csak ezután adja ki a kemencze a meleget, s még 24 óra mulva is kézzel érezhető a kemencze téglázatának melege. Mellékesen jegyzem meg, de a kemencze czélszerűségének bizonyítása mellett, hogy nálam a kenyeret is itt sütik meg. Ha izletes pecsenyét vagy süteményt akar a feleségem feltálatni, azt is a kemenczében süti meg, a mikor mindig egyszersmind a méhest is befűtik. A kamint

Pohánka Ödön csővári méhészete.

pedig, honnan a kemencze fűthető, hus, kolbász, szalonna füstölésre igen jól lehet felhasználni.

Hogy mennyire és mikor kell a méhest fűteni, azt e benlevő hőmérő megmutatja. Én méhesemet minden nap este fűtöttem be. Mikor napos idő volt, hogy a nap sugarai is átmelegítették a méhes levegőjét, s a szabadban sem volt nagy hideg (8—10—12° minus) minden két-három napban egyszer. Kivételesen reggel is kellett fűteni, a midőn kint 18—20° hideg volt, s ha a méhessel szemben erős szél fujt.

A fűtés annyiból állott, hogy a kemenczét egyszer jól megtartam fával, rőzsével vagy holmi gazzal több izben, s ha az leégett, azután elzártam a czugot.

Az egész téli tüzelő anyag, mit a méhes fűtésére fordítottam, legfeljebb egy negyed öl fát tenne ki, nálunk 3 frt értékben

S a midőn összehasonlítottam méhesem fűtött részében telelt méheimet azokkal, melyek a hidegben teleltek, a következő különbséget találtam: a fűtött helyen, április 20-án a 60 méhcsaládból 38 csalágot voltam kénytelen felereszteni a mézürbe népességénél fogva, míg a fűtetlen helyen telelt 34 családból csak egyet találtam oly népesnek, hogy felnyithattam mézkamráját.

Ez oly bizonyíték a méhes fűtése mellett, hogy minden méhész minden gondolkozást kizárva rendezze be méhesét téli fűtéssel. Mindenesetre ez csak zárt méhesben létesíthető, s ez is rákényszeríti a méhészeket a duczokban való méhészkedés mellőzésére, melyet én már régen elítéltem, számos lényeges okát nem említve itten.

A ki jelen munkámban felsorolt érveim valóságában kételkednék, ám személyesen győződjek meg, mindenkor a legszivesebben látom vendégemnek, s akkor hitelt fog adni szavaimnak.

Pohánka Ödön.

A német, osztrák és magyar méhészek 45-ik vándor- gyűlése Klagenfurtban augusztus 12—17. napjain.

A kiállítás legjobb volt az élő méhek és a méhészeti termékek csoportjában. Nagyon csekély volt az irodalom, kicsiny volt az eszközök kiállítása, valamint a mézproductumok csoportja. A kiállítás különben igen jól volt rendezve. Sok krajnai méhkas volt,

melyet nagyon egyszerű módon »mozgósítottak«; a mely most már a »mozgékony« kaptárak eszménye. Felülről, alulról, előlről, hátról egyformán kezelhető. Ki kívánna többet? Volt thüringiai iker, Gravenhorst borító kaptárja stb. És mégis mindenütt egyforma pusztaság, méztelenség. Vajjon mikor jönnek már egyszer a méhészek rá, hogy a méhcsalád fejlődésének titkát stb. ne a kaptárformában, keretméretben, hanem a népben és az anyában keressék? Mézpergető kevés volt. Méz mindenféle színárnyalatban volt látható. A csaknem viztiszta magyar méztől elkezdve, a sötétbarna hegyi vagyis fenyőmézig.

A kiállítók jutalmazására a bronzérem volt a legutolsó.

A bejelentett 12 előadásból csak 7-et tartottak meg, oly sok volt az érem.

Az osztrák elnök Beck lovag a gyűlést megnyitván, beszédében külön üdvözölte báró Ambrózy Bélát a magyarok képviselőjét és az öreg Dr. Dzierzont, ki magas kora daczára sem rettent vissza a hosszú út fáradalmaitól.

Az első felolvasó Dr. Dzierzon volt. Arról a haladásról értekezett, melyet a méhészet máig tett, úgy az elmélet, mint a gyakorlat terén. Figyelmeztetett arra, hogy a vándorgyűlés tulajdonképen 50 éves jubileumát üli meg. A vándorgyűlések vitték szét az új fölfedezések ismertetését. Azelőtt is voltak fölfedezések, de rendszerint a fölfedezővel együtt szállottak a sirba. Ő maga is a vándorgyűléseknek köszöni, hogy fölfedezései oly gyorsan lettek közismertté. Most tulajdonképen ő is jubilál. Most vesz részt a 45-ik vándorgyűlésen. 1835-ben 15 méhcsaládja 1850-ben 300 és 400 között volt családjainak száma. Ily nagyarányú szaporodást a szerkezet mozgóvá tétele tett lehetővé. Természetesen többé-kevésbé ismételte a Kölnben elmondottakat.

»Valószínűleg ez az utolsó felolvasás, melyet tartok« mondá az öreg Dzierzon.

A 2-ik fölolvásó Rummler Selma asszony volt Boszniából, egy katonai hivatalnok felesége. Fölolvasásának czimei: A méh-excrementumok (gyüledékanyagok, ürülékek) és a tisztulási kiröpülés. Szerinte a méhek a kaptárban is ürítenek ki s a tisztulási kiröpülés beteges jelenség.

A 3-ik fölolvásó Lichtenthäler Gusztáv, A fiasítás rothadás győ-

gyítására vonatkozó újabb nézetekről értekezett. A saját kísérleteiről a következőkben számolt be. Fiasításrothadásos anyagot megszáritott porrátört kétrészre osztotta. Egyik részét mézzel keverve egy egészséges családnak adta be. Nyoma sem lépett fel a betegségnek. Az anyag másik részét egy másik család *álczássejtjeibe* vitte bele. Ennél kitört a kór, de csak ezen az egy kísérleti kereten, 10 nap múlva ezt a beteg álczákkal telt lépet kivette; egy kis szekrénybe kiakasztotta, hogy a méhek visszaröpülhessenek. A család mégis egészséges maradt. Ebből Lichtenthäler azt következteti, hogy azt a ragályt nem a méhek terjesztik, hanem a méhész leginkább az által, hogy a fiasításrothadásos lépeket, mert eleinte nem igen ismerik föl, átviszik egyik családból a másikba. »A fiasításrothadás csak a méhészek tudatlanságából él« fejezte be előadását. Theerkatz-Elberfeld elmondotta, hogy neki sikerült *naph-tol beta*-val gyógyítani a fiasításrothadást, ugyszintén formalinnal is. (Formaldehyd.)

A 4-ik fölolvadó Muck Oswald az osztrák központi egyesület elnöke volt. Ismertette a Wienben*) a Praterben fölállított új méhészeti iskolát, mely 3-as czélt kíván elérni: 1. A nagy közönség felvilágosítása s bevezetés a méh természetrajzába. 2. Kezdő méhészek betanítása. 3. Méhész mesterek s méhésztanítók kiképzése.

Ezután következett a jövő évi vándorgyűlés helyének megállapítása. Az öreg atyamesterre Dr. Dzierzonra való tekintettel az 1901-ik évi vándorgyűlés helyül Breslout jelölték ki. Dr. Dzierzon ugyanis azt mondotta, hogy valószínűleg a jelenlegi vándorgyűlés az utolsó, melyen részt veszen, öreg kora miatt. De ha a sors még annyira kegyes lesz is vele szemben, hogy a jövő évi gyűlést jó erőben éri meg, csak nagy vehet azon részt, ha Breslauban tartják meg, mert hosszabb utra nem merészkedhetik.

Tisztelet és hódolat a vándorgyűlésnek ezért a szép elhatározásáért. Hiszen oly ritkaság ma már az öregek tisztelete!

1902-re báró Ambrózy Béla Temesvárra hívta meg a vándorgyűlést. Vita nélkül fogadták el a meghívást.

* Ha mi magyarok megkívánjuk, — pedig jogosan kívánjuk meg — hogy a magyar helységek neveit magyarul írják, úgy nekünk is kötelességünk a német helységek neveit németül írni, mert a német csak Wient, Leipzigit, Breslout ismer, nem pedig Bécsét, Lipcsét, s Boroszlót.

A második nap Dzierzon elsőnek tartotta meg második előadását: A tulságos sok fiasítás csökkenti a mézhozamot. Figyelmeztetett arra, hogy teljesen erőssé tavasszal kell tenni a családokat, hogy aztán a fiasítás korlátozható legyen, mert különben a gyűjtött méz mind eleven anyaggá alakult át. Bassler szerint a máskép vélekedőknek is lehet igazuk. Báró Ambrózy Béla a méhészkedés próbakövének nem a betelelést, hanem a családoknak hordásra való előkészítését tartja. A harmadik felszólaló helyesen jegyezte meg, hogy a rajzás megakadályozása csak a korai mézelő idényü vidékeken czélszerű; ott, ahol a főmézelés későn van, minél több rajra van szükség.

Ezután Alfonsus Wien értekezett az anyátlan, ályanyás család gyógyításáról, melyet nem lesőpréssel, hanem kikelésre kész fiasítással telt lépek beadásával gyógyít. Arra is figyelmeztet Alfonsus, hogy a palesztinai méhek között milyen könnyen lépnek föl ályanyák. Rendesen egyik raj kimenetele előtt kevéssel s mindaddig működnek míg a fiatal anya kikél.

A vándorgyűlés elhatározta odaműködni, hogy a méhek etetésére való cukrot csekélyebb adóval terheljék meg. Azon vasutársaságoknak, melyek a pályaöreibek között méhcsaládokat, méhészeti eszközöket osztottak ki, köszönetet szavaz

*
* *

Irodalom.

— *A Természet.* (Állattani, halászati és vadászati folyóirat) jegújabb száma a következő gazdag tartalommal jelent meg. Ejjel. Kézdí Kovács Lászlótól. — Szeptemberi tükördarabok Bársony Istvántól. — A tyukok világa. Gárdonyi Gézáttól. — A nyárfákatt rontó paizstetü. Sajó Károlyttól. — A rovarok légző szerveiről Kohant Rezsőtől — Fogolyvadászat Angliában. — A fővad csapája és csapásáról. — A lap gazdag cikksorozatát apróbb rovatok egészítik ki. — Számos képpel van illusztrálva — Melléklapja a *Halászat* szintén gazdag tartalommal s mint rendesen illusztrálva jelent meg. Tartalma: Pisztráng tenyésztés. — A halak földrajzi elterjedéséről; — Hernád partján. — Hivatalos és apróbb közlemények. A minden kívánalmat kielégítő elegans kiállítású két lap előfizetési ára egyútt egy évre 6 korona. Megjelenik (a melléklet

is) havonként kétszer Szerkesztőség: *Budapest*, II. Donáti-utca 7. Szerkesztik Dr. Lendl Adolf és Lakatos Károly.

— *A kert.* (A kertészet összes ágait magába foglaló szaklap) 18-ik száma a következő dús tartalommal illusztrálva jelent meg: Csak a rovatok címét soroljuk fel, mert a cikkek jegyzéke egész oldalt is betölteni. Konyhakertészet. — Gyümölcsészet. — Diszkertészet. — Tárca. — Méhészet. — Lugas. — Élősdiek. — Rovartan. — Gyógy- és ipari növények. — Irodalom. — Gép- és eszközlétár. — Világszemle. — Hírek. — Apró szakközlemények stb. — A szöveget díszítő számos jó képen kívül egy gyönyörű kivitelű műmelléklet a Favrené-körtét mutatja be a maga nemében tökéletes kivitelben. Ilyen műmelléklete minden évnegyedben több van mellékelve a Kerthez, úgy, hogy a műmellékletek értéke sokszorosan több, mint az előfizetés összege. Nem reclam, ha azt mondjuk, hogy ilyen lapot csak műkedvelésből — de nem haszonnal — lehet kiadni. — Megjelenik havonta kétszer. — Előfizetési ára egy évre 3 frt. Szerkesztőség *Budapest*. III. Rottenbiller-utca 33 sz. Szerkeszti és kiadja Mauthner Ödön. Melegen ajánljuk kertészkedő olvasóink figyelmébe.

— *Zoologiai Lapok.* Képes állattani és vadászati szaklap leg. utóbbi száma *Parthay Géza* szerkesztésében következő gazdag és érdekes tartalommal jelent meg: *Dorning Henrik*: A madarak fészkelése (6 ábrával) *Donászy Ferencz*: A fogoly madár (3 ábrával). *Führer Mór*: Galambok élete. Az örvös galamb, mint házi állat. Az ölyvekről. *Kardos Arpád*: A tüskés ujjú gyík (ábrával) *Parthay Géza*: Az anyaméhről általában. *Ifj. Bartal Aurél*: Gyakorlati utmutató a fácán tenyésztéséhez (2 ábrával). *Cs. Vuchetich Miklós*: A vadkacsa és más vizivad vadászata (ábrával). A német dogge Az ujföldi kutya (ábrával). A budapesti ebkiállítás A borz alfelmirigye. Hogyan üzzük el a vakondot virágos kertjeinkből? Lóhus fogyasztása Amerikában. Milyen idős lehet egy galamb? A nagy pávaszem pillangó A szövőlepkék csápjai. A tengerinyul vizszükséglete. Baromfikiállítás Budapesten Meghiusult postagalamb versenyek. A Zoologiai Lapok félévi előfizetési ára 2 frt. Mutatványszámokat szívesen küld a kiadóhivatal: Budapest, Rottenbiller-utca 30. szám.

Szemle.

□ *Az idei mézszüret* általában csak közepesnek mondható. Németország legtöbb részében közepes, néhány részében kitünő az eredmény, de vannak vidékek (Mark), a hol semmit sem gyűjtöttek a méhek. A lüneburgi pusztákról még nincs értesítés. — Oroszországban jó a mézhozam. — Ausztria egyes helyein annyi a méz, hogy nem tudják, hogyan fogják eladni. Berlini kereskedők világos pergetett méz mázsájáért a *feladás helyén* fizetnek 65—68 márkát, sőt 70-et is. Vidéki városokban 75 márkáig is felmentek (1 márka = 1 176 korona). Azok tehát, a kik várhatnak, okosan teszik, ha várnak az eladással. Viaszot 1 20 Márka—1 30 Márkájával veszik fontját (Pfund). Hogy Magyarországon milyen az átlag, még határozottan nem lehet tudni. Annyit azonban már tudunk, hogy épügy, mint Németországban, nagyon különböző vidékenként. A nyírségről kapott értesítések szerint, ott gyöngé. Kolozsvárt többeknek nagyon jó volt a mézélés. A Dunán tulról szintén kielégítő eredményekről kaptunk értesítést. A kereslet azonban itthon is nagy. Méhészeink, kiknek tiszta, világos mézük van, jól teszik, ha ügyelnek, hogy milyen áron adják el, mert a magyarországi méz Németországban mint elsőrendű minőségű nagyon kedvelt, (a mint azt már régebben megirtuk). Ha meggondoljuk, hogy a fenti árak, mint a Praktischer Wegweiser 1900. No. 18-ban írja, porosz fontra és nem kilogrammra vonatkoznak, akkor még előnyösebb árak jönnek ki, mert 1 régi porosz font = 500 gr.

+ *A párisi méhészeti kiállítás.* A Leipziger Bienenzeitung 1900. évi 9 ik füzetének 144. lapján a következő, ránk magyarokra nézve egy csöppet sem »lélekemelő« megjegyzést olvassuk: Két bíráló Oroszországból és Magyarországból teljes fölvilágosítást kért tőlem (a L. B. tudósítójától) ezen methodusról (a Doolittle anyanevelési módszeréről van szó), mert nem értették meg jól ez eljárás lényegét s hazatérésük után szeretnék ezen módszert hazájukban ismertetni. Ritka példányai a bírálóknak egy világkiállításon, kiknek általánosan ismert anyanevelési módszerek spanyolfaluk (a német szövegben »böhmische Dörfer« van, de magyarul ezt a szólás módot az itt használt áttételben alkalmazzák). A Doolittle methodusai egyszerűségükkel keltenek oly nagy bámulatot. Nem kell

hozzá egyéb, mint egy pár léczdarab, melyek egy keretbe erősítetnek egy tálacska viaszszal, egy czeruza formájú fácska, s egy lép egészen fiatal álczákkal. A czeruza formájú fácsikával anyabölcső kezdeteket készítünk s a léczre erősítjük. Egy ecset segítségével fiatal álczákat viszünk beléjük bőven ellátván őket táppéppel. Az így elkészített keretek egy erős, anyátlanná tett családba adjuk be. Hogy a sikert jobban biztosítjuk, teszünk az álczákhöz elkezdett anyabölcsőkből táppépet. « Eddig a L. B. tudósítója.

A magunk részéről határozottan kétségbe vonjuk, hogy a párisi kiállítás magyar bírálói között lett volna olyan naivus, a kinek erről, az évek sora óta ismert eljárásról tudomása ne lett volna. A két orosz mellé a magyar bírálók valószínűleg azért íródtak oda, hogy csattanósabb legyen a nagy mondás.

Vegyések.

Kérjük mindazon tisztelt tagtársainkat, kik tagsági díjukkal még hátralékban vannak, hogy azt most már haladéktalanul beküldeni sziveskedjenek.

▼ *A propolis száj- és körömfájás ellen* igen hathatós szernek bizonyult a »Propolisin« formában, mely nem egyéb, mint oldott propolis. (Készítője R. Spiegler, Grosshennersdorf, Szászország.) A. Izrael birtokos Seifersdorfból írja, hogy marhái közt nagy mértékben volt elterjedve a száj- és körömfájás s az istállókban füstölt vele, a beteg marhák körmeit propolisin-oldattal mosta ki s mindenik állatnak kenyérre öntve egy-egy teás kanál propolisint adott be két nap egymásután. A gyógyulás bámulatos gyors volt s a tehének tejmenyisége is csakhamar a régi lett. Néhány nap mulva nyoma sem volt gazdaságában a járványnak. (Gravenhorst: Deutsche illustr. Bienenzcit. 900. No. 9.)

◎ *Viaszkenőcs égési sebre*, Egy darab viaszot tiszta edényben meg kell olvasztani s aztán annyi repczeolajat tölteni hozzá, hogy sűrű, pépszerű anyag váljék belőle. Ócska lenrongyra kell kenni s úgy borítani az összeégetett, leforrázott helyre. Rövid idő alatt biztosan meggyógyul alatta a seb. Könnyű készíteni s mert

hatékonyabb is, ha frissen készül, nem szükséges készletben tartani. (U. o.)

== *A propolisin gyógyító ereje.* A déláfrikai harcztérre küldött az előállító propolisint s Kapstadtból Dr. *W. Powel* a következőket írja hatásáról: »A mi kórházunkban az összes gránáttól sebesültet septikusan kezelik. Sokan pusztultak el. A mint a propolisint alkalmaztam, azonnal megváltozott a helyzet. A vele kezelték közül (58) egy sem halt meg. A sebek gyógyulása a propolisin behatása alatt rendkívül gyorsan halad. (U. o.)

|| *Mézeltartásra* csupán fehér bádogból készült edényeket használjunk, mert a cinkedényekben megsavanyodik a méz s a könnyen oxydálódó cink megmérgeztetett cinkedényben tartott méztől a méhek erősen pusztulnak.

● *Műméz.* Drezdában évenként több mézelemzést végeznek a műméz-gyártás ellenőrzésére. A lefoglalt műmézeket a következő összetételűnek találták. (Bár a hamisítást érzékenyen büntetik, mégis akadnak, kik a jövedelmező üzletet megkísérik.)

Dextrin	13·39 ‰
Invertcukor	28·49 »
Dextrose	18·18 »
Nádcukor	18·32 »
Víz	21·62 »

Föltéve, hogy a dextrin és dextrose keményítőszirup alakjában alkalmaztatott, akkor a műméz mintegy 33‰ keményítőszirupból, 27·5‰ nádcukorszirupból s 39‰ mézből áll. Értéke, mint élvezeti szernek, természetesen nemcsak kétséges, hanem bizonyosan túl van a 0-an, mert károsan hat.

× *Gyöngye családokat egyesíteni* késő nyáron vagy ősszel legcélszerűbben a következő módon lehet Általános szabály: *csak erős családokat kell betelelni.* Mi az erős család ismertető jele? Az, hogy sok bogár van benne, semmi esetre sem: Mert ha a népességnek $\frac{2}{3}$ vagy éppen $\frac{3}{4}$ öreg kijáró dolgozókból áll, a jövő évi tavaszi kiröpülésre ezen arányban nagyon kevés marad meg belőlük. A család erősségét az arányos tagoltság szabja meg. Így aztán természetesen egy ugynevezett *gyöngye* raj, vagy akár

anyacsalád is sokszor erősebb, mint a sok bogár után itélt *erős*. Egyesítésnél egyik anyát el kell távolítani. Ki biztosít arról az ilyen késői egyesítésnél, hogy csakugyan a csekélyebb értékű anyát vettük el? Mert az ilyenkor meglevő korlátozott fiasítás nem mértékadó. Az, a ki ezekkel a föltételekkel nem sokat törődik, az czélszerűen egyesíthet az említett időszakban, Ha azonban ezek a méhésznek aggodalmat nem okoznak, úgy tetszés szerint egyesíthet őszszel is. Az egyik család anyátlanná tétetik s 2—3 napig úgy hagyják, akkor aztán vagy fölcserélik az anyással, vagy átlakolják s helyére jön az anyás család, melyhez a kijáró méhek mind hozzá szegődnek. A kábitást (még az annyira dicsért salétrommal átitatott vászondarabok elégetésével) sem ajánlom. Mert hát bármilyen gyöngéd legyen a kábitás, mindig van annak rossz következménye. (Leipz. Bztg. 1900. No. 10.)

≅ *Az anya tütülése.* Weilinger tiszteletes ur szerint többféle érzés kifejezésére való. Némelykor határozottan ki lehet mutatni, hogy a félelem szólaltatja meg ilyen hangon az anyaméhet. Pl. egy anyátlan családba betett egy fiatal anyát. Másnap vizsgálván az anyát fölnevelt családot, hangos tütülést hall, mely, mint a vizsgálat kiderítette, a saját törzséhez visszatért anyától eredt. Visszatért családjához s bizonyosan attóli félelmében tütült, hogy az üldözés, melyet az idegen családban szenvedett, újra kezdődik. (?? referens.) Máskor azonban a saját népe között kényelmesen sétáló anyaméh is tütülgét. Hogy a rajzó méheknek hívás, figyelemztetés a tütülés rajzás idején, igen valószínű. De azért bizonyosra vehetjük, hogy a tütülés többféle physiologiai állapot (nem szabad azt mondanunk, hogy kedélyállapot vagy lelki állapot) kifejezésére szolgál. (U. o. No 7.)

+ *Az őszi serkentő etetés* czélja a fiasítás erőteljessé tétele, a mint azt egy jó mézelés tenné. Ezért az őszi etetésnek olyannak is kell lenni, mint a gyűjtésnek, tehát legalább 15 napig kell tartania. Julius 15-én lehet elkezdeni s anyásítás végeig folytatni. Az ezen idő alatt nevelt méhek erős munkás nemzedéket alkotnak a jövő szezonra. De az őszi etetés nem ajánlatos mindenütt. Főleg olyan vidékeken czélszerű, a hol a nagy mézelés gyorsabban áll be, mintsem a méhcsaládok rendes fejlődéssel akkorá teljes erőben

lehetnének. Nem vezet czélra azon helyeken, a hol későn áll be a főmézelés, valamint nem czélszerű a déli eredetű méhfajoknál sem. (Le Rucher Belge. 1900 No. 9.)

∇ *Kábitó szer.* Sokan mondják, hogy a méhek kábitása kegyetlenség. A kezdő azonban nem egyszer jut olyan helyzetbe, hogy a kívánt czélt csak kábitó szerrel érheti el. Olyat, mely nem kártékony a méhekre s a mely soha sem hagyja a méhészt cserben, ajánl *Wolff L. Oranienburg.*

Két méhcsaládra van számítva a következő recept: 12 fillér áru tapló, 12 fillér áru salétrom. Mintegy $\frac{1}{6}$ liter vizet forralunk föl, beletesszük a salétromot s újból felforraljuk. Most a taplót tesszük bele s mintegy 1 óra hosszáig hagyjuk benne. Azután gyöngén kinyomjuk (úgy t. i., hogy a folyadék egy része benne maradjon) s megszáritjuk, de nem a napfényen, hanem árnyékban lassan, legjobb gyöngén hevített kemenczében.

A salétrommal átitatott tapló nagyon könnyen ég, nem alszik el, a méheket bizonyosan elkábitja, de nagyon kiméletes módon. (Praktischer Wegweiser Oranienburg. 1900. No. 15.)

→ *Allatok világa.* Brehm Alfréd nagy műve »Thierleben« Méhely Lajos szerkesztésében magyar nyelven is megjelenik. Az eredetiben lévő összes feketenyomású és színes műmellékletekkel, 10 vaskos kötetben. — Nem egyszerű fordítás e munka, hanem a magyar viszonyok teljes mértékű figyelembe vételével készült átdolgozása az eredetinek. Füzetenként is megrendelhető.

Tartalom: Honnan kerül a hangyasav a kaptár levegőjébe s a mézbe? V. J. — A méhesek téli fütése. *Pohánka Ódön.* — A német, osztrák és magyar méhészek 45-ik vándorgyűlése Klagenfurtban augusztus 12—17. napjain. *.* — Irodalom. — Szemle. — Vegyesek.

Felelős szerkesztő: **Dr. Bálint Sándor.**

Apró hirdetések.

E rovatban az erdélyrészi méhészegylet tagjai 2 sorig ingyen hirdethetnek; ezen felül minden félhasábos petit sor 8 fil. A kik nem tagjai a méhész egyletnek, soronként 16 filt fizetnek.

VASÁROL.

Csurgatott és pergetett mézet

Lerner Vilmos, Gyöngyös. Minta
küldendő.

ELAD.

Hirschmann-féle pergető teljes felsze-
reléssel és Bácskai-féle viaszolvasztó-
prés együtt 17 frt. -- 18 Sötér kaptár
Pintér Imre Hódmező-Vásárhely VI.
ker. Sas-utca 6 sz.

4—5 kgr. szép munkás lépet Göbölös
Károly Szász-Lekencze.

Műlépekről mintát 20 fill. postabélyeg
ellenében bérmentve küldök. 1 kgr. 4
kor. 20 fill. Megrendelések: Pápay
Dezső Deménd Hontm.

Balogh Gergely Hódmező-Vásár-
helyen 80 keret telelésre való lépes
mézet. Kilója 60 kr. bérmentlenül.

Pergetett mézet

Nagy János, Bonyha, kilója 50 kr.

„Gyakorlati útmutató a méhek tenyésztésére“
című művem 1 koronáért bérmentve kül-
döm. „Viaszprésem“ ára, mely a szegedi ki-
állításán első díjat nyert, 14 korona és a
szállítási díj, addig, míg a 8 drb készlet tart.
Csap, Ungm. 1900. jan. 20. Bacskay Sámuel.

30 méhsaládot

Bodor-féle kaptárban, á 7 frt, elad
Ács Lajos Felvinczen

Egy jól jövedelmező, modern felsze-
relésű méhkas eladó.

Czím a kiadóhivatalban.

A komárommegyei gazd. egyt. méhészeti
szakosztályának 96 nagy 8 rétű lapra terjedő
„Méhészeti értesítője“ színes borítékban meg-
rendelhető: Lakatos Károly szakoszt.
titkárnál, 55 krajczár (1 kor. 10 fillér) elő-
zetes beküldésére bérmentve: küldetik meg.

Méz-pergetőt, méztartó bá- dog edényt

utányos árban Zeiler Géza bádo-
gos, Kolozsvárt (Mátyás király-utca 4.)
Ugyanő elvállal **mindennemű bádogos
munkát. Javításokat** jutányos áron.
pontosan teljesít. — Árjegyzéket kívá-
natra küld bérmentve

Pergetett mézet

12 mm. pergetett mézet á 45 frt. Ki-
vánatra mintát küld Frenner
István Ó-Becsén.

Szabó Balázs méhész Szatmáron
Ajánlja saját termésű tiszta viaszból
készült műlépét kilója 2 frt. 5 kilo
bérmentve 10 frt

ÓSZI ALBERT

ékszerész és órás

Kolozsvárt, Wesselényi Miklós (Hid-) utca 2.

Ajánlom a n. é. közönség b. figyelmébe raktáromat mindennemű **arany, ezüst** ékszerekből, **gyémánt** és **brilliant tárgyakból, ezüst gyertyatartók, czukortartók, evő készletekből, arany s ezüst zseb- és inga órákból.**

Elvállalom minden e szakba vágó tárgyak javítását, újjáalakítását, zsebóra javításokat jótállás mellett.

A n. é. közönség kegyes pártfogását kéri

kiváló tisztelettel

ÓSZI ALBERT

ékszerész és órás.

(8-12.)

Sötér Kálmánnak

A MÉH és VILÁGA

cz. nagyfentosságu művéből az I. és II. kötet (elméleti rész) megrendelhető a szerkesztőségben.

A finom velin papíron kiállított s számos képpel illusztrált két vaskos kötet ára füzve 16 korona. Diszkötésben 24 karon.

Sárga János ékszerész
és órás
Kolozsvártt, Wesselényi Miklós-utca 11.

Ajánlja dúsan berendezett raktárát
arany, ezüst és drágakő ékszerekben.

Olm. Schwáji arany, ezüst acél fali inga és ébresztő órákból.
Készít uj ékszereket és mindennemű javításokat pontosan.

 Részlet fizetésre

kedvező fizetési feltételek mellett.

(7-6.) Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Erdély legrégibb műasztalos-gyára!

B. BAK LAJOS

kolozsvári

műasztalos-gyárában

a legkitünőbb minőségben és a legjutányosabb árakon, a t. megrendelők kívánságainak és a határidő pontos betartásával készülnek: **mű-butorok**, mindennemű **épület-asztalos-munkák**, **templomi-, iskolai-, üzleti- és lakásberendezések**.

A gyár ajánlja továbbá *saját készítményü* és a *legjobb hírnévnek örvendő* **parquet-mukáit**, melyeket minden minőségben és a *legolcsóbb árakon* szolgáltat és akár meglevő padozatokra, akár aszfaltba oly módon állít be, hogy eddig-elé hasonló munkáival ugy a *kitünő minőség* és *beállítás*, mint az *ár* tekintetében *versenyen kívül all*.

A **B. Bak-féle aszfalt-parquet** különösen ajánlatos *nedves lakásoknál*. A *legjobb*nak bizonyult. (5-12.)

Megrendeléseknél kérjük a Méhészeti Közlönyre hivatkozni.

BABÓS ÉS TÁRSAI

vaskereskedése

Kolozsvárt, Belközép-utca 43. sz.

Telefonszám 351.

Ajánljuk dusan berendezett raktárunkat, mindennemű **vasár**ukból. **Gazdasági** czikkekből a legjobb minőségű **Sack-féle** ekék, **nagyszebeni válto-** és **Perge-féle** kerülő-ekékből és mindennemű gazdasági czikkekből, továbbá épület és butor **vasalásokból**.

Nagy raktárt tartunk **konyhaberendezési** és **háztartási** czikkekből, **vasbutorokból** stb.

A legjutányosabb árak és pontos kiszolgálás!!!

Kiváló tisztelettel

8—12

Babós és Társai.

A Méhészeti Közlöny

korábbi évfolyamai 1893-ig **bezárólag** évfolyamonként **egy** **koronáért** bérmentes küldéssel, megrendelhetők a szerkesztőségben.

Nem tagok részére egy-egy régi évfolyam két korona 50 fillér, bérmentes küldéssel.

Nyomatott Gámán J. örökösénél Kolozsvárt. (Belközéputca 2.)